

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 200795
Crèdits: 6
Caràcter: FORMACIÓ OPTATIVA
Matèria: ENTORNS DEL DISSENY I DE LES ARTS
Curs: QUART
Semestre: PRIMER
Equip docent: Jaume Fortuny
Hores de dedicació: 150h
Hores lectives: 54h
Hores autònomes: 96h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria està formada per catorze assignatures optatives de caràcter teòric-pràctic vinculades a les disciplines del disseny, l'art i les arts aplicades. Cadascuna d'elles complementa i amplia, a través dels seus continguts, de la pràctica implícita i de l'experimentació, les matèries de formació bàsica i obligatòria referides a l'espai, l'objecte i la imatge.

ARQUITECTURA I PRODUCCIÓ GRÀFICA
AUTOEDICIÓ I PUBLICACIÓ EXPERIMENTAL
CONTEXT AUDIOVISUAL
DISSENY DE SERVEIS
ESPAIS EFÍMERS, LLOC I PRODUCCIÓ
IDEA I MATÈRIA
IDEA I OFICI
IMATGE EXPANDIDA
IMATGE I TEXT
LLOC I ACCIÓ
OBJECTE, SUBJECTE I ACCIÓ
REPRESENTACIÓ
SISTEMES INTERACTIUS I NOUS ENTORNS DE CREACIÓ
TIPOGRAFIA

REPRESENTACIÓ.

En l'estètica de l'art el significat de representar és fer alguna cosa present, i en aquesta assignatura es fa en un taller pràctic que complementa i amplia aquesta idea de representació. Es realitza un treball interdisciplinari on convergeixen el dibuix, el gravat, l'escultura, el disseny, la fotografia, la pintura, el videoart i/o el net-art, entenent que a través del treball interdisciplinari es veurà alterat el mode de presentació preestablert per l'alumnat, i s'obrirà un nou camí d'investigació basat en la interacció dels conceptes de veure i reflexionar que el portarà a un treball de construcció pròpia del mode de representació.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Desenvolupar la facultat d'observació, recerca i pensament crític.
- Assolir la capacitat d'analitzar realitats complexes des de les diferents perspectives que contextualitzen la realitat.
- Desenvolupar recursos instrumentals pel que fa als processos de registre, documentació, sistematització de la informació, metodologies d'anàlisi i tècniques de representació i presentació.
- Contextualitzar el treball realitzat en entorns professionals més enllà de l'espai acadèmic.

Bloc 1:

- Desenvolupar el pensament visual mitjançant la immediatesa del dibuix, experimentant, hibridant i relacionant el dibuix amb altres disciplines, analògiques i digitals.
- Entendre la representació com a materialització de la mirada, com a eina analítica i descriptiva, processual i projectual.

Bloc 2:

- Completar i consolidar els coneixements conceptuals, tècnics i procedimentals de la disciplina de la Representació necessaris pel desenvolupament del propi llenguatge personal.
- Ampliar el coneixement teòric de l'àmbit de la Representació i de l'obra de diferents artistes (textos, visionat de material documental, pel·lícules, visites a exposicions, etc.).

Bloc 3:

- Ampliar el coneixement en relació a les eines i les estratègies necessàries per desenvolupar i profunditzar en la configuració d'un treball creatiu rigorós que permeti actuar professionalment.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E07. Aplicar les tècniques i les tecnologies adequades en funció de la feina que es realitza en el camp de les arts i/o els dissenys.

E14. Identificar i aplicar els elements bàsics d'un procés d'exploració i anàlisi en un camp concret de les arts i el disseny.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.40). Relacionar el tractament de la imatge amb la pintura, la fotografia i la videografia.

RA2 (E07.24). Projectar i materialitzar l'objecte des de la integració de la perspectiva del disseny i de les arts, potenciant un llenguatge propi i diferenciat.

RA3 (E07.32). Aplicar els mitjans expressius, ja siguin digitals o manuals, segons el caràcter de la proposta.

RA4 (E14.19). Comunicar de manera clara oralment i a través de representacions, investigacions, resultats i opinions.

RA5 (E14.22). Transcendir els límits de l'ortodòxia del dibuix en funció d'objectius concrets i diversos, així com de des-cobrir resolucions gràfiques a partir del joc, l'experimentació i la hibridació.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a través de 3 àmbits:

- 1 Àmbit generador: El pensament visual i la immediatesa del de la diagramació.**
Desenvoluparem el pensament visual mitjançant la immediatesa de la diagramació o relatoria. Experimentarem la hibridació a través de relacionar la representació amb les diverses disciplines tant analògiques com digitals. Entendrem la representació com a eina analítica i descriptiva al mateix temps que processual i projectual. Presentarem la materialització de la mirada.
- 2 Àmbit de materialització: Anàlisi i expressió emprant mitjans plàstics i/o digitals.**
Completarem i consolidarem els coneixements conceptuals, tècnics i procedimentals de la disciplina de la Representació necessaris pel desenvolupament del propi llenguatge personal, a la vegada que ampliarem el coneixement teòric de l'àmbit de la Representació i de l'obra de diferents artistes (textos, visionat de material documental, pel·lícules, visites a exposicions, etc.).
- 3 Àmbit expositiu: De la idea al projecte, el fet artístic a través de la representació.**
Ampliarem el coneixement en relació a les eines i les estratègies necessàries per desenvolupar i profunditzar en la configuració d'un treball creatiu rigorós que permeti actuar professionalment.

METODOLOGIA

Les activitats formatives es desenvoluparan dins un context vivencial en els tres àmbits següents:

- Àmbit generador: El pensament visual i la immediatesa del dibuix.
- Àmbit de materialització: Anàlisi i expressió emprant mitjans plàstics i/o digitals.
- Àmbit expositiu: De la idea al projecte, el fet artístic a través de la representació.

Estimularem la maduració personal de l'alumne mitjançant la seva actuació experimental raonada. Mantindrem una interrelació constant entre cada concepte de la teoria i la realització pràctica. Estudiarem les obres d'altres artistes com a referents del tema tractat, així com l'anàlisi d'exposicions i altres activitats culturals. Buscarem comprendre els conceptes mitjançant accions com descobrir, conèixer, comparar, fonamentar o qüestionar, que permetran una eficaç experimentació de la teoria i la pràctica personal de l'alumnat, així com desencadenar l'actitud que li permeti identificar-se amb la seva pròpia obra.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h
Hores activitats dirigides: 22,5h (15%)
Hores activitats supervisades: 22,5h (15%)
Hores aprenentatge autònom: 96h (64%)
Hores activitats d'avaluació: 9h (6%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.
Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.
Descripció: Treballarà un professor amb cada grup de classe en el qual estaran tots els alumnes assignats. D'acord amb les propostes de representació de l'alumnat, el professor farà una exhaustiva descripció oral sobre el tema. També hi haurà sessions de debat sobre les temàtiques proposades, així com intervencions referencials o teòriques per part del professor a fi de facilitar la plena integració dels coneixements necessaris.
Resultats d'aprenentatge: RA1 (E02.40). RA2 (E07.24). RA4 (E14.19).

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.
Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.
Descripció: Els treballs es portaran a terme de manera personal i es desenvoluparan a la classe. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per tal de conèixer el nivell assolit per l'alumnat i poder incidir en aquells que tinguin més dificultats.
Resultats d'aprenentatge: RA2 (E07.24). RA3 (E07.32). RA5 (E14.22).

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.
Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.
Descripció: L'alumnat realitzarà els treballs encarregats amb els recursos proposats i aquells que ells mateixos trobin: Recerca i recopilació d'informació, reflexió, anàlisi, etc. Així mateix realitzarà un dossier recopilatori de tot el procés.
Resultats d'aprenentatge: RA1 (E02.40). RA2 (E07.24). RA3 (E07.32).

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.
Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.
Descripció: Entrevistes individuals o reflexions en grup del resultat general en les diferents fases d'aquesta.
Resultats d'aprenentatge: RA1 (E02.40). RA4 (E14.19). RA5 (E14.22).

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

Entrevistes amb el professor, reflexions sobre els resultats concrets obtinguts, participació en el debat general de cadascuna de les propostes, i presentació d'una memòria escrita del procés i resultats d'aprenentatge.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (45%)
Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (45%)
Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

Formalització individualitzada de tots els treballs: Dossier en coherència amb la proposta de representació de cada cas.

Treball àmbit 1: generador.

Anàlitzar i relacionar teories i conceptes (40%)
Capacitat de diagramació: què fer (40%)
Comunicació oral: com projectar-ho (20%)
Resultats d'aprenentatge: RA1 (E02.40). RA2 (E07.24). RA4 (E14.19)

Treball àmbit 2: materialització.

Recerca, anàlisi i criteri de la representació (30%)
Adequació de la proposta i dels referents (20%)
Comunicació oral: com fonamentar-ho (20%)
Acurada materialització (30%)
Resultats d'aprenentatge: RA2 (E07.24). RA3 (E07.32). RA4 (E14.19).

Treball àmbit 3: expositiu.

Rigor en el procés i en el mode de presentació (40%)
Adequació de la proposta i dels referents (20%)
Comunicació oral: com difondre-ho (20%)
Acurada exposició (20%)
Resultats d'aprenentatge: RA3 (E07.32). RA4 (E14.19). RA5 (E14.22).

BIBLIOGRAFIA

ACASO, María. *El lenguaje visual*. Barcelona: Paidós, 2006. (Arte y Educación 11).
ARNHEIM, Rudolf. *El poder del centro. Estudio sobre la composición en las artes visuales*. Versión definitiva. Madrid: Akal, 2001. (Arte y Estética, 58).
AUMONT, Jacques. *La imagen*. Barcelona: Paidós, 1992. (Paidós Comunicación, 48).
BERGER, John. *Sobre el dibujo*. Barcelona: Gustavo Gili, 2011.
CATALÀ, Josep M. *La imagen compleja. La fenomenología de las imágenes en la era de la cultura visual*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, Servei de Publicacions, 2005.
DUCHAMP, Marcel. *Notas*. Madrid: Tecnos, 1998. (Metropolis).
FURIÓ, Vicenç. *Ideas i formes en la representació pictòrica*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2002. (Col·lecció UB, 59).
HAUPTMAN, Jodi; GARRELS, Gary; KANTOR, Jordan. *Drawing from the Modern*. New York: The Museum of Modern Art, 2005.
GAGE, John. *Color i Cultura*. Madrid: Siruela, 1993.
GÓMEZ MOLINA, Juan José (Coord.). *Estrategias del dibujo en el arte contemporáneo*. Madrid: Cátedra, 1999. (Grandes Temas).
GÓMEZ MOLINA, Juan José (Coord.). *La representación de la representación: danza, teatro, cine, música*. Madrid: Cátedra, 2007. (Dibujo y Profesión 1).
GÓMEZ MOLINA, Juan José; CABEZAS, Lino; COPÓN, Miguel. *Los nombres del dibujo*. Madrid: Cátedra, 2005. (Grandes Temas).
MASLEN, Mick; SOUTHERN, Jack. *Drawing Projects: an Exploration of the Language of Drawing*. London: Black Dog Publishing, 2011.
MORGAN, Robert C. *Del arte a la idea. Ensayos sobre arte conceptual*. Madrid: Akal, 2013. (Arte Contemporáneo 13).

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

NOGUÉ, Àlex; DESCARGA, Joan. *Límits del dibuix. Tretze exercicis de dibuix, même*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2005.

O'DOHERTY, Brian. *Dentro del cubo blanco. La ideología del espacio expositivo*. Murcia: CENDEAC (Centro de Documentación y Estudios Avanzados de Arte Contemporáneo), 2011.

PERALES BLANCO, Verónica (Ed.) (Coord.). *Creatividad y discursos hipertexto*. Murcia: Edit.um (Ediciones de la Universidad de Murcia), 2012.

PETHERBRIDGE, Deanna. *The Primacy of Drawing. Histories and Theories of Practice*. London: Yale University Press, 2011.

PIRSON, Jean-François. *La estructura y el objeto (Ensayos, experiencias y aproximaciones)*. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias, 1988.

PORTA SALVIA, Carme. *Color, forma y composición en el proceso creativo*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2013. (Aula 204).

SALAVERTE, Pere. *Teoría de la creación en el arte*. Madrid: Akal, 2013. (Arte y Estética 82).

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, és a dir, sessió per setmana seguint la següent distribució:

Sessió 1

Grup gran: Inici i presentació de l'assignatura. Contextualització de l'assignatura. Descripció i desenvolupament dels objectius durant el semestre. Explicació del funcionament.
Activitat d'aula.

Sessió 2

Explicació del procés de generació d'una representació i la responsabilitat d'organitzar la seva difusió.
Posada en comú de les propostes de representació individuals de cadascú.
Elaboració individual de la diagramació necessària per a poder generar el procés de representació.
Activitat d'aula.

Sessió 3

Elaboració de treball individual.
Seguiment individualitzat del procés.
Activitat d'aula.

Sessió 4

Elaboració de treball individual.
Seguiment individualitzat del procés.
Activitat d'aula

Sessió 5

Revisió i consulta individual del procés generador.
Posada en comú de les propostes de representació individuals de cadascú.
Activitat d'aula

Sessió 6

Exposició de la proposta personal
Reelaboració del procés i dels procediments de generació.
Activitat d'aula

Sessió 7

Explicació del procés de materialització d'una representació i la responsabilitat d'organitzar la seva difusió.
Posada en comú de les propostes de representació individuals de cadascú.
Elaboració individual de la materialització necessària per a poder materialitzar el procés de representació.
Activitat d'aula.

Sessió 8

Elaboració de treball individual.
Seguiment individualitzat del procés.
Activitat d'aula

Sessió 9

Revisió i consulta individual de la materialització.

Posada en comú de les propostes de representació individuals de cadascú.

Activitat d'aula

Sessió 10

Explicació del procés de difusió d'una representació.

Posada en comú de les propostes de representació individuals de cadascú.

Elaboració individual de la difusió necessària per a poder exposar el procés de representació.

Activitat d'aula.

Sessió 11

Elaboració de treball individual.

Seguiment individualitzat del procés.

Activitat d'aula

Sessió 12

Exposició de la proposta personal

Reelaboració del procés i dels procediments de divulgació.

Activitat d'aula

Sessió 13

Desenvolupament i preparació de la presentació de la proposta.

Activitat a l'aula

Sessió 14

Elaboració del dossier.

Activitat a l'aula

Sessió 15

Exposició de la representació i lliurament del dossier.

Activitat a l'aula

Sessió 16

Exposició de la representació i lliurament del dossier.

Activitat a l'aula

Sessió 17

Entrega del treball acordat per reavaluació.

Activitat a l'aula

Sessió 18

Tancament de l'assignatura mitjançant entrevistes individuals

Activitat a l'aula